

"EDINOST"

izhaja po trikrat na teden v šestih izdankih ob torkih, četrtek in sobotah. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za jeden mesec . f. — 50, izven Avstrije f. 1.40 za tri mesece . f. 1.20 za pol leta . f. 2.50 za vsa leta . f. 10.— Na naročbe brez priložene naročilne se ne jemlje ozir.

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 2 nč., v Gorici po 3 nč. Sobotno večerno izdanje v Trstu 2 nč., v Gorici 4 nč.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

Oglasi se račun po tarifi v petiti; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana osmrtnice in javnozahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu: ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, kor nefrankovano se ne sprejema. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upraviteljsko ulica Caserma 13. Odprto reklamacije se prosto pošiljajo.

Primite ga, primite ga!

Saj ste že gotovo ališali o tatu, ki je, v trdni nadi, da tako najljubše odnese svoje pete pred neisprosnimi orožniki, upil na vse pretege drveč po ulici: Primite ga, primite ga! Da je le obrnil pozornost od svojih nečastivredne osebe, upil je, naj primite ga — kogareibodi!

To taktiko drznega in prefriganega tatu uporabljajo tudi naši nasprotniki. Ta pripovedka o tatu, ki je kričal „Primite ga, primite ga!“ prišla nam je danes takoj v spomin, ko smo slučajno vzeli v roke neki nemško-nacionalni list, ki izhaja v lepi prestolnici zelene Štajerske, v ultranemškem Gradcu.

„Grazer Tagblatt“ se zove ta list, ki služi, kakor povedano, skrajno nemški nacionalni stranki. Ta list smo torej vzeli v roke. Od daleč že zbol nas je v oči masten naslov uvodnemu članku: „Die Masslosen“ — nezmerneži! To pa treba čitati, dejali smo sami pri sebi, kajti uverjeni smo bili takoj, da je članek naperjen proti nam Slovincem! Kdo drugi bi neki v širni državi naši zaslužil naslov — nezmerneža? Saj so vsi, kolikor jih je Bog dal krog nas, krotki kakor ovčice in ponišni kakor golobčki — le mi Slovani ne moremo zatajiti svoje nasilne in divje naravi: da ni nas, imeli bi v Avstriji uprav idilično življenje.

Tat je kričal drveč po cesti: Primite ga, primite ga! — tudi naši nasprotniki se derjo, alično šarlatanu, ki po somnju ljudi slepari: Zalotite jih, zalotite jih — slovenske nezmerneže!

Taka je njih taktika: Reci mu, da ti on ne poreče!

Slovinci smo torej nikdar siti nezmerneži, tako je čitati v „Grazer Tagblattu“ črno na belem.

Oglejte si le odurno sliko, kakor jo je naslikal graški Velikonemec o nas Slovincih! Pri tem pa prepustimo vsakemu na pristoje voljo, da stori, kakor hoče: smeje naj se pri pogledu na to sliko, ali pa naj se jezi! Je pa tudi res tako, da se človek mora jeziti in smejeti: smejeti hripavemu glasu po cesti drvečega tatu, jeziti pa na slepoti onih, ki še vedno ne vedo, kdo je tat, in ki še vedno iščejo tatove po navodilih — tatu!

Torej čujte, kaj pripoveduje „Grazer Tagblatt“ strmečemu svetu.

Da si je slovenska poželjivost v Avstriji že davno postala pregovorna, vendar so se osvedočili še le po odstopu ministerstva Tasse-ovega, da ta poželjivost nima dna in da je ni mogoče nasiti. Sedmorica Slo-

cev v Hohenwartovem klubu je — prosimo, držite se za trebuh, da kdo ne poči — gospodar situacije. Ta sedmorica pritiska neizprosno (!) na svojega voditelja in s tem tudi na „najmočnejšo koalicijsko stranko“ in na vladno. Nemci pa ne skrbijo za nikako protitežje tej slovenski gibnosti. To izborna položenje svoje iskoriščajo Slovenci brez pomisleka. In dosegli so res mnogo v dobi Windischgrätzovi. Tu naštevamo nemško-nacionalni list razne „pridobitve“ Slovincem. Omenjajoč gimnazija v Kranju, pravi, da so bili časi, ko bi bila ta slovenska pridobitev provzročila strašanskih vihar po vsej nemški Avstriji. To je bilo tedaj, ko so se sanjali o nemški državi. Sedaj pa so postali Nemci skromni in tihi; morda tudi previdnejši, ker nečejo trčati svojih sil v obrambo onega, kar je postalo utopija: ali po lastni krivdi ali po tuji premoči. Toda ta resignacija ima svoje meje, kjer bi samozatajevanje postalo izdajstvo; to mejo bi prekorili, ako ne bi se uprli napadom slovanstva na nemško zemljo. A tu gre uprav za take napade najdrznejše vrste. Kajti Slovenci niti ne mislijo na to, da bi vnaprejši od vlade na račun to, kar jim Nemci prepuščajo brez boja. Oni hočejo ptujega denarja, plena, pridobitve. Tu nam slika Graški arditelj vse grozote, za slučaj, da se osnujejo v Celji slovenske vaporednice, da se imenuje jeden Slovenec svetovalec deželnega sodišča v Celovcu in da postane kak Slovenec podpredsednikom višjega deželnega sodišča v Gradcu. Potem pa vaklika obupno: In tako ni nobena stvar več varna pred veleodmiselnostjo tega narodnika, čegar sedmorica vladnih opród si domišlja, da more terorizirati parlament in prijavljati si ves svet. Temu treba postaviti zagrjo. Ali Nemci ne smejo čakati, da koalicijska in vlada kaj ukreneta v tem pogledu; kajti dotlej bi bile izgubljene bogate nemške zemlje. Sami se morajo Nemci braniti. In sicer tako, da volijo v parlament same odločne, recte nemško-nacionalne poslance.

Slednjič nam je privoščil Graški Velikonemec še tole plusko: Hinavstvo o državni potrebi koalicijske prepuštimole Poljakom in Slovincem!

Ali vam je zadosti, dragi čitatelji, tega namaknacionalnega zavijanja, podtikanja in hinavstva? Ali ni ta namaknacionalni strup prirejen prav po receptu onega tatu, ki je kričal po cesti: Primite ga, primite ga?!

Prostor nam ne dopušča, da bi se spuščali v podrobnosti vse te dolge vrste sumni-

čenj, zatožeb in obdolženj; le nekoliko splašnega odgovora bodi nemško-nacionalnemu — hinavcu in zavijalcu.

Na očitjanje slovenske nenasilnosti ni da bi članek odgovarjal zaresno, ko se siromajni Slovenci mučimo še le z abecedo o politiki in narodni svobodi; in mnogo mnogo se nam bode učiti, predno dospemo do mejnika med resnično in popolno enakopravnostjo in poželjivostjo po tuji lasti. Mi že za to ne moremo segati po tuji lasti, ker so nam naše moči preskromne za tako delo in ker moramo napenjati vse svoje sile, da bраниamo — svoje. In uprav razlika med sedanjim narodnim razmerjem v alpskih deželah in po Primorskem in med nekdanjim je najboljši dokaz, da Slovani nismo segali nikdar po tujih tleh, pač pa priča nebroj ponemčenih in poitalijaničenih a po svojem korenu slovenskih krajevnih imen, da smo se Slovenci vedno le umikali in da nismo nikdar napredovali. Da, ta nearečna krajna imena po sedaj nemških alpskih deželah so žalostna pripoved o slovenski popustljivosti, otroški mehkoobi in golobji naravi Slovanov. Ta zgodovina nam pravi, da naša nprav ni bila nikdar prikrojena za ofenzivo in da je bila tudi v defenzivi nedostopna. Ta naša nprav je naša narodna — nesreča.

Glazen krotok pa mora vzbuditi basen „Grazer Tagblatt“ o terorizmu slovenske koalirane sedmorice na ves parlament in na vladno. V tako početje treba res prave namaknacionalne predznosi in lažljivosti, kajti le malokateremu je dano, da bi mogel tako drzno biti v obraz resnici. Ne pričakujte od nas, da bi se zaresno bavili s trditvijo, da je Hohenwartova stranka najmočnejša in najupljivjša v koalicijski. Taka pretiravanja obsojajo se sama, kajti javna tajnost je, da se je koalicijska zasnova v prvi vrsti v ta namen, da se nemško-liberalna stranka reši popolnega propada, oziroma, da se prepreči volilna preosnova, po kateri jedini bi mogli priti avstrijski Slovani do primerne veljave. Namakoliberalna stranka se kaže res na videz nekoliko zmernejša. Toda uprav ta okolnost priča, da se Nemcem prav dobro godi pod sedanjim zistemom ter da ne bi hoteli spraviti v nevarnost tega sistema po preveliki odkritostnosti. „Grazer Tagblatt“ se sklicuje sicer na vaporednice v Celju, na Kranjski gimnazij in pa na zahteve Slovincem z ozirom na osebe pri deželnem sodišču v Celovcu in pri višjem deželnem sodišču v Gradcu.

Na to bi bilo odgovoriti, da bi se s temi zahtevami istotako oglašali pod takim ali takim zistemom, ker nam jih narekuje skrb za

svojo narodno bodočnost in ker smo uverjeni, da je izpolnjenje teh zahtev postulat pravice z ozirom na narodne razmere in v zmislu obstoječih zakonov. Uprav nezmiselnost je sklicovati se na te slovenske zahteve v dokaz, da je koalicijska Slovincem v prilog. Mi sodimo ravno narobe, namreč: da bi se Slovenci pod kakim drugim zistemom še veliko odločneje in izdatneje oglašali s temi zahtevami, ker bi bili — jedini — kar sedaj nismo. Morda še nikoli ni pri nas v toliki meri veljalo načelo nego sedaj: Divide et impera! Slovensko kratkovidnost naj zahvalijo Nemci, da je prišlo tako in ne drugače. Nas pa mora boleti od srca, da v zahvalo brijejo norce iz nas. Sicer pa: prav nam bodi!

Mi da smo predrzni in nenasilni! Ako se nam tudi izpolnijo naše gori omenjene zahteve, ne pojde to nikakor na račun naše nenasilnosti, ampak to bodo le mrvica na račun onega, kar so Slovincem siloma odvzeli neugodni časi. Kaj pa pravijo k temu nemška gospóda, da se mi Slovenci na Primorskem moramo obupno boriti za najprimitivnejša prava v žoli in v uradu in da se nismo ni za korak približali uresničenju svojih opravičenih zahtev niti v sedanjih dobi, ko „slovenska sedmorica neizprosno pritiska na parlament in na vladno“. Mi Tržaški Slovenci občutimo presneto malo sad tega „pritiska“. Vaj za norca nas ni treba imeti v naši nesreči! Vi Nemci ste gospodarji situacije, vi sedite pri bogato obloženi mizi, mi pa stojimo — v kotu. Vam se godi dobro, mi pa čakamo zaman — na drobtinice. Vaša zgodovina je zgodovina ekspanzivnosti in ofenzive, naša pa nedostopne defenzive in neodpustne popustljivosti. Ako torej iščete nezmernežev med Slovani, podobni ste onemu tatu, ki je kričal po ulicah: Primite ga, primite!

Članek v „Grazer Tagblattu“ bil bi popolnoma primeren, ako bi, govoreč o nenasilnosti, zamenjali besedico „Slovanov“ z besedico „Nemcev“.

Tako tudi ni vredno ni piškavega groša očitjanje, češ, da je to le naše hinavstvo, ako se hlinimo, da je koalicijska državna potreba. — Gospóda, zgrešili ste adresu: vam in le vam so prav blizu oni, ki res trdijo, da je koalicijska državna potreba.

Ne varajte torej sveta po taktiki onega tatu, ki je kričal: Primite ga, primite!

DOPISI.

Iz vipavske doline 31. jul. (Pogreb pok. učitelja g. Rudolfa Dolencea.)

„Non omnis moriar...“

In zdaj še Ti.

— Kaj je? plane Zofija pokonci in razširi roke.

— So odsekali glavo! odgovori Šimen, mirno pogledavši deklico.

— Gorje! vzkrikne obupno deklica in omahne nezavestna v sestrino naročje.

— Kdo ti je to povedal? vpraša Uršula ostro.

— Pater, kateri je ostanke vrlega junaka pokopal.

— Zares?

— Kakor gotovo je Bog v nebesih! vzdigne pisar tri prste.

— Pojdi! zamahne Uršula z roko in pristopi k Zofiji, katero je Anka na posteljo položila.

— Za sedaj je dovolj, mati, šepne Anka, varujte jo, nezavest jo mine, obrnivši se potem k pisarju, reče: Pojdi zmenoj, dala ti bom pismo, da ga ponesesh gospodu Alapiču v Vukovino.

Mali Šimen Drmačić sedi na vrbovem štoru ob Savi, da se okrepča za pot v Vukovino. Počasi izvleče iz žepa stekleničico

PODLISTEK.

104

Kmetaki upor.

Gospodarska povest iz najnovejšega veka.

— Spisal August Senoa. Prevodil I. P. Planinski. —

XXVI.

V sobo gospe Uršule prihiti Anka Konjska. Silno razburjena je.

— Mati! reče hitro, ravnokor je prišel sol iz Brezovice v Zagreb.

— Kaj je? prebledi Uršula in plane kvišku.

— Gospod Ambrož je izdihnil, odgovori Anka.

— Mrtev! šepne Uršula in glava ji klone na prsa.

— Česar smo se bali že mesec dni, se je zgodilo; vročinska bolezen ga je strla.

— Anka! pravi Uršula in povzdigne glavo, najmočnejša moja podpora je pala v grob.

— Da, pritrdi gospe Konjska. Mati! Zlo za vas, ako ne porabite prilike. Tahi je malo mečji, Ambrož je mrtev, podvizajte se, dokončajte hitro.

— A moja prisega? zadržti mati.

— Ne veže vas več! Nekaj mesecev še in minolo bo tretje leto, in mimo tega vam tudi povem, da Milica ni več.

— Poginil? zgane se Uršula, ali je mogoče? A kdo ti je povedal?

— Alapičev poverjenik Drmačić. Zavzeta za prihodnost svoje sestre, poslala sem ga vdrugič na Turško. In pride v Banjaluko. Drmačić je zvedel od očevideca, da so za upora vse kršćanske sužnje pobili, moj njimi tudi Milica in Mogačiča. Drmačić je bil na Mogačičevem grubu. Roke so ti torej svobodne.

— Kje je ta človek, kje? reče razburjena Uršula.

— Ali naj ti ga dovedem?

— Dovedi!

Konjska gre iz sobe in malo potem pride Zofijo za roko in koj nato vstopi Drmačić, kateri postoji pri vratih, motré sedaj Uršulo, sedaj Zofijo, katera je sedla k materi in plaho gledala razcapanca.

— Vaša milost, pokloni se zakotni pisar, vi ste imeli to milost, da ste poklicali mene nevednega grešnika k sebi.

— Da, reče Uršula, a veš li čemu?

— Vem, odgovori šegavo Šimen, zaradi gospoda Milica.

— Milica! vzklikne Zofija, zardi in skoči na noge, ali mati jo prime za roko in posadi nazaj na stol.

— Kaj veš? vpraša Uršula.

— Ej vse vem, ali raje ne bi vedel ničesar, povesti Drmačić glavo, dasi sem izgubljen človek, vendar je v meni trohica kristijanskega srca. Milica je bil zaslužjen v Banjaloki.

— Živ? zgane se radostno Zofija.

— Kruti Turki, nadaljuje Šimen, tlačijo bomo kršćansko ljudstvo, da bi se Bog zjokal. Milica, ta plemenita duša, gledal je vse to na svoje oči. In na njegov nasvet sklenili so kristjanje, da planejo neko noč na krvnika, a Milica da jih bo vodil. Prokleto izdajstvo! udari pisar z ного ob tla, dočim se Zofija, zroč nepremično vanj, trese kot žiba.

— Da, nadaljuje Šimen klaverno, izdal jih je tovariš, kristjanje so padli v robstvo, a Milicu —

Neizprosna smrt je zopet posegla v naše vrste, kakor da ji ni še dovolj žrtve izmed učiteljskega v tem letu. Pobrila je že marsikateri cvet z naših livad, pobrala marsikatero vrtnarja, ki bi bil gotovo vajetno in vsepešno deloval na vzgojevalnem vrtu naše mladine, naše nade. Komu se ne krči srce, ko vidi, kako se delavec za delavcem podira v grob, kako pada cvet za cvetom, kako ginejo najboljši sodržniki izmed učiteljskega. In zdaj še ti, dragi Rudolf!

Mlad, cvetoč, krepak mož se je zgrudil v grob, požrlo ga je valovje hladne Vipave, kamor se je šel kopat. Zadel ga je srčna kap.

Novica o njegovi nagli smrti se je razširila bliskoma po vsem okraju, in vsakdo, komur je bil blagi pokojnik le količkan znan, zmaljal je z glavo: ni mogoče! Da, res! In še danes, ko je vendar že tri dni, odkar krije našega pobratima neobčutna slovenska zemlja, zdi se mi nemogoče — ko sem osvedočen, da je britka istina. — Navale silni vročini se nas je zbralo dne 29. julija na vipavski Planini šestnajst tovarišev s Kranjskega in Primorskega, da spremimo nezabnega pokojnika k večnemu počitku. Gotovo bi bilo došlo še več sobratov, da ni bil ta dan po mnogih krajih sklep šol. leta. G. okr. šolski nadzornik je bil zadrlan valed bolešni.

Ob določeni uri, ko je naznanil mrtvaški zvon, da se nam je posloviti od telesnih ostankov dragega rajnika, zapeli so domači pevci svojemu bivšemu vodji „Slovo“ pred šol. poslopjem, učitelji-tovariši pa „Blagor mu“ pod vodstvom p. Perneta. Tu si videl zbrano vso planinsko faro od šolskih otrok pa vse do osivelih in sključenih starškov. Glasen jok se je razlegal od vseh strani, ko so vzdignili krato in nesli v spremstvu štirih gg. duhovnikov v cerkev. Po dovršenih molitvah je stopil pred oltar domači župnik pred. gosp. J. Mikš ter v ganljivih, srca pretresujočih besedah slavil pok. zasluženje, priporočal ga šol. mladini in soobčanom v molitev. Nikar naj ne zabije njegovih nauk. S tem pokažejo, da znajo vredno ceniti spomin svojega ljubljenejšega učitelja. Slednjič je rekel tolažilno besedo tudi sorodnikom: „Saj je bil pokojnik krščansko čuden in krščansko živeti mož. Upajmo torej, da mu je večni Sodnik milostljiv.“ Med govorom in po govoru nisi videl subega odessa v cerkvi. Črno sv. mašo je daroval domači gosp. župnik, petje in orgljanje je oskrbel g. nadučitelj iz Šturija.

Tovariši so zapeli v slovo ganljivo žalostnino: „Nad zvezdami“, in dolgi mrtvaški sprevoz se je jel pomikati proti pokopališču, kjer so domači pevci zopet zapeli „Jamico“, pod našim dragim Rudolfom je pa zaneval odprti grob. Votlo je grmela pret na njegovo krsto, tožno je odmeval jok pokojnikovih sooproge, njegovih bratov, sester in drugih sorodnikov. Plakali so za njim njegovi soobčani, solzilo se je oko tovarišev in snancev, ihteli so nedolžni otročiči za svojim skrbnim, dobrim očetom.

Da, neizprosna, brezsrdna si, o smrt! Mili družici, koje si je nedavno izbral pokojnik v življenje, istrkala si iz naročja ljubljenelega soproga, bratom in sestram dragega brata, planinski mladini vestnega in marljivega učitelja, Planincem pa dobrega soobčana in skrbnega svetovaleca v vseh za-

žganja in napravi dva, tri požirke. Ali s steklenico vred mu izpolzne iz žepa tudi pismo ter pade na tla.

— Oho! toliko da ga nisem izgubil, zamrmra advokat. Ná, tu bodi! in položi pismo na klobuk, kateri leži v travi tik njega.

Drmačič je bil danes silno žejen, izprazni celo steklenico in začne po svoji navadi modrovati. Čemu je Zofija vzkrila, ko je čula za Miličevu smrt? To je bil danes téma Šimnovega modrovanja. Gledaje v tla, obliči mu oko na pismu. V tem pismu se utegne to zvedeti. In seže z roko, ali jo hitro umakne. Zameli so. Eh! Ali bi? Ali ne bi? Bi! prične šteti gombe in razpečati pismo, v katerem čita nastopno:

Egredie domine!

Da je Ambrož umrl, menda veste, sedaj je laglje delati za ženitev Gavra Tahija z mojo sestro, kateri je že naznanjena po Drmačiči Miličeva smrt. Delajti vi s svojo strani in tudi Stepmo bo delal. Tahij se še obotavlja. Javiti vam moram, da se kmotje okolu Sosedu silno upirajo. To mi je neki

dejav. Iz naše sredine si pograbila iskreno prijatelja, nezabnega sodruha. O smrti, proti tebi ni leka, človeški duh te ne zmore, a nekdo drugi je nad teboj in nad nami!

Potrtega srca smo se vrnili s pokopališča. Bila je blizu 1. ura popoldne. Pod gostoljubno streho planinskega župnišča smo se potem zbrali k obedu, kjer se je izrekla ranjcega spomina iz duhovniških kakor tudi iz ust pokojnikovih tovarišev marsikatera ganljiva beseda. Rajnik je bil sploh priljubljena oseba, ki je dobro vedel, kako krava potrebna je sloga med duhovščino in učiteljskim. Kako blagodejno vpliva taka sloga na naš narod in tudi na medsebojno sporazumevanje, pokazalo se je pač ta dan, ko so se gospodje duhovniki in učitelji vdeležili pogreba svojega sobrata.

Kmalu se je približal čas ločitve. Brateki smo si segli v ročico, želeč, da se v jednako žalostni priložnosti ne snidemo več tako naglo. — Nem dokaz, kako živahen in vesel družabnik je bil pokojnik, je že to, da smo dokaj čutili njegovo odsotnost. Ni ga več med nami! Krije ga hladna zemlja, duša njegova pa gleda — to upamo — s nebeških višav na nas, nekdanje sotrpine, katerim je določena še daljša ali krajša trnjeva pot v življenju, kjer je on že vse prestal. Z Bogom, dragi Rudolf! Prosdaj te je strla smrt. Ni te več med svojimi drugimi, ni te več med nami. O, nezmagljiva smrt! — Ne! Misel, nada, ki je močnejša kot smrt; up, ki premaga groso smrti, ta živi med nami; ta misel nas bodri, ta nada nas tolaži. Ko tudi mi doženemo tek svojega bornega življenja, v katerem nam je bilo prebiti toliko britkosti in nadlog, tedaj pa dragi Rudolf, snidemo se gori, kjer se bomo vekomaj skupno veselili.

„Saj križ nam sveti govori,
Da vidimo se nad zvezdami,
Da vidimo v raju večnem se
— Nad zvezdami!“

Naj dodam še nekoliko črtic iz življenja pok. R. Dolence!

Rojen leta 1868. na Gočah pri Vipavi obiskoval je po dovršeni ljudski šoli tri gimnazijske razrede v Gorici. Poavetivši svoje moči učiteljskemu stanu, zavrnil je s dobrim vseh nauke na učit. pripravni v Kopru l. 1887. Sposobnostni izpit je napravil leta 1890. Prvo službo je dobil v Trnovem pri Il. Bistrici, posneje je učiteljeval zapored na Suhorju, v Orehku in Vipavi. Dne 13. aprila 1891. je bil stalno nameščen v Podgradu, od koder je prišel pred letom na Planino.

Rudolf Dolence je bil nadarjen človek. Govoril je poleg slovenskega tudi nemški, hrvatski in italijanski jezik. Znal je orglati ter igrati na klavir in gosli. Poskušal se je tudi na pisateljekem polju, in lahko rečemo, da ne brez uspeha. Osebito njegov humor pomni marsikdo. Jesik je znal sukati na govorniškem odru kakor malokdo.

V svojem poklicu je bil zelo marljiv in vreden ter dosegel na vseh krajih svojega poučevanja prav dober učni uspeh. Poleg dragih domačih je najstrastneje ljubil svojo domovino, in smelo rečemo, da bo pričal še posnim unukom marsik spomin o njegovem delovanju — glasen pomnik, da Rudolf Dolence ni živel samo s besedo za milo do-

dan poročil Stepmo. Ne delajte si preveč preglatice zaradi tega; pogibel bo akoro pri kraju, lahko bomo upor udušili, ali za nas je to v toliko dobro, da se bo stari volk omehčal. Potemtakem ravnajte, kakor najbolje veste in znate. Ko pokopljemo Ambroža, pojde moja mati v Mokrice k Stepmu, da bo odondot kopala rove proti Sosedu. Toliko, da se boste znali ravnati. Pozdravljajo vas, se vam klanja

Vaša služabnica

Ana Konjaka
od Konjčine.

— Oho! skodi pritlikavec na noge, Tahij in Ursula se spravljata preko moje glave, pa da bi še vzanaprej sedel Tahij na Sosedu? Dobro, da vemo! V zlato si dam okovati svoj tretji gomb. Ha! Ha! Ha! se nasmeje, gospoda znajo torej tudi biti sleparji? Bene! Sedaj se kašipoti menjajo.

Advokat spravi pismo v nedrje, prepe-lje se čez Savo — in ne gre v Vukovino. (Dalje prih.)

movino, marveč tudi s delom. To seveda ni bilo povsod in vsakemu ljubo, a tu ob odprtem grobu bodi pozabljeno vse gorje, da si ga je pokojnik moral izpiti polno čašo v kratkih sedmih letih svojega učiteljevanja. Nočemo več ponavljati saprtih ran, toda mi, ki smo s njim trpeli in s njim se tolažili, lahko povemo na vsa usta, da slov. učitelju še s daleč ne sije oni lepši dan, katerega nam nekateri že navidajo.

Veselite do stanu, veselje s lastnim vsepehom je še vedno, sicer ne najlažje, a čisto jedino plačilo za trud in snov, a vedite vi, ki nas ne razumete, vedi ves svet, da so ti vspehi tudi trajnejši kot človeški darovi; to plačilo več zaleže kot težki slati in ves posvetni namen. Teh, dragi Rudolf, ne more tebi vzeti več noben sloben jezik, noben sovrašen predstojnik, in po teh vspehih, upamo, sodil te je tudi neskončno usmiljeni, vsevedni Bog. Dobil si sanje zasluženo plačilo, kakoršnega ti ne more dati svet.

A tebe ni več!

Pvevidnost boja te je poklicala k sebi, ali seme, katero si sedem let polagal v mlada srca slovenske dece, vsklilo bo, tvoji vspehi obrode krasen sad. Non omnis moriar.

Bodi ti zemljica lahka! Bog ti daj večni mir in večna luč naj ti sveti.

Z Bogom! Dragi Rudolf!

Dobrávec.

Iz Oseka v Goriški okolici, dne 25. julija 1894. (Izv. dop.) Prosim slavno uredništvo cenjene „Edinosti“, da blagovolj vprejeti v svoje predale nastopno v odgovor na dopis „Od nekod“ v 87. številki, vederno izdaje.

Gosp. dopisnik je povdarjal pred vsem, da sem se svojim dopisom dregnil v srčenovo gnezdo. Dobro, tega se ne strašim, četudi mi žuga gospod dopisnik, da, ako me prvi iz gnezda izleteli sršen ne opika dovolj, so še pripravljeni drugi za to. To je strašno, zares, kajti mi na kmetih smatramo devetero sršenovih pikov za toliko, kolikor jeden gadji pik. Torej smrtna nevarnost, to je strašno. Sedaj pa se mi res tresejo hlače. Toda Kranjc pravi: Korajša velja! Torej k stvari! Ker sem se kot ud o. kr. okrajnega šolskega sveta čutil žaljenega po prvem dopisu s Goriškega, odgovoril sem nekako „klin s klinom“, ali nisem spravljaj osebnosti na dan, ampak ostal sem le pri stvari. Svojega odgovora sicer nisem podpisal s polnim imenom ali vendar takim, da more vsakdo takoj spoznati dopisnika. Jaz sem se torej prišel očitno boriti za pošteno stvar, ne pa s krinko na obrazu ali sakotno izsa grma. To je omogočilo g. nasprotniku iz srčenovega gnezda, da je privlekel osebnosti na dan. G. dopisnik se je lotil moje preteklosti, ali vedite, da jas mirno vestjo in čistim srcem gledam v svojo preteklost. Moja vest mi ne očita ničesar, vas pa, gosp. dopisnik, posiljam tem potem, da v tem pogledu pridete na dan s dokazi o takih dejanjih, kojih bi se moral jas sramovati! Vi ste morda učenjak, in se rogate nam semljanom. Ali vedite, da tako postopanje je poballinsko. Ako ste pošteni, krinko raz obraz, da se bova videla s lica v lice! Na bodočem dopisu podpišite se s svojim polnim imenom, da bode vedel s kom mi je posla. Ako pa Vi gosp. dopisnik v jedni prihodnjih številki „Edinosti“ ne navedete dokazov — pod katerimi bode bleščalo Vaše slavno ime — o moji elabi preteklosti, potem Vas imenujem še naprej grdim obrekovalcem ter skruniteljem tuje časti, ki je človeku najdražji biser.

Toliko o moji lastni zadevi. Kar se pa tiče okrajnega šolskega sveta, govorilo se bode drugod in ob drugi priliki. In ker ostajam popolnoma pri svojem dopisu „Iz Goriške okolice“ v št. 83. cenjenega lista „Edinost“ in ne preklidem ni pitice, prosil bi sl. uredništvo, da bi isto v slučaju nadaljevanja te polemike objavljalo ime dopisnika, ako noče izgubiti naslov nepristranskega lista.“

Za danes bodi sadosti in si pridržujem odgovarjati kot napadena stranka na vse podrobnosti potem, ko bode znano ime dopisnikovo, da bode jasno čitateljem „Edinosti“, kje tiči varok temu prepiru.

Odličnim spoštovanjem

Josip Faganel.

*) Mi menimo, da smo postopali povsem nepristransko in lojalno ob tem prepiru, kajti dali smo besedo jedni in drugi strani. Ur.

Politiške vesti.

„Narodni spori“. Pod tem naslovom se peča tudi dunajska „N. Fr. Presse“ s narodnimi boji po Istri, seveda s namenom uveriti svet, da so le Slovani krivi na vseh bojih. V Pasinu n. pr. da so Italijane po nezakanih agitacijah Slovanov pritisnili ob sid, vendar da se v novejšem času italijanski življji zopet poponja na površje. To da so dokazale poslednje volitve v upravni svet davčne občine pazinske in to dokažejo tudi prihodnje volitve v občinski zastop. — Izjavo o dviganju italijanskega življa v poslednjem času jemljemo na znanje, le želeli bi bili, da bi gosp. dopisnik navel pravi varok temu dviganju. S tem bi še najbolje osvetlil sedanje odnose po Istri. Sicer pa mu povemo, da dela račune brez krčmarja, kar se dostaja bodočih volitev v občinski zastop. Gospodi cvetejo sicer ročice sedaj, ali sadu ne bode. Zato bode še skrbela ogromna večina prebivalstva. — Kot najnesramnejšo laž pa moramo označiti trditve dopisnikovo, češ da so pretep v Glogorici pravarčili Slovani iz jese, ker so propadli pri prvo omenjenih volitvah. Pač pa so ga izvalili oni, ki zahajajo na deželo, da tam s nedostojnim vedenjem šalijo mirno prebivalstvo. — Svojim očem pa nismo verjeli, videč, da se dopisnik sklicuje na prevrat v Buzetu, v italijanskem smislu namreč, in to v trenotek, ko so ravnokar Italijani propali pri volitvah uprav na sramoten način. Koga hočejo slepiti s takimi lažmi? — Slednjič se dopisnik veseli, da je vlada razpustila občinski zastop v Podgradu; toda takemu vestnemu poročevalcu bi bila vendar dolžnost, omenjati tudi dogodkov pri italijanski upravi občine Čreske. Kajti rasloček je velikanski: v Podgradu prebitek v blagajni, v Čresu pa — ponesverjenje. Le resnico, le resnico, prijatelji!

Razprava proti Caseriju. Včeraj je nadaljevala razprava proti morilecu Carnota. Sodišče je zaslišalo razne priče in končalo razpravo s Caserijevo obsodbo. Prvi zaslišan svedok je bil policijski komisar Cousin, ki je bil ispraševal morilca takoj po sločinu. Za njim so bili zaslišani 4 policijski agentje, koji so povedali podrobnosti o tem, kakó so prijeli Caserija. Nadalje sta se zaslišala generala Voisin in Borius, koja sta bila o napadu s prefektem Rivaudom v vozu s Carnotom; potem sta bila zaslišana dva kirasirska častnika konjiške čete, koja je bila spremljevala Carnotov voz. Oba častnika sta izjavila, da je bil napad tako nepričakovan in tako neverjetno nagel, da nikakor ni bilo mogoče ubraniti morilecu. Prefekt Rivaud, koji je bil s pestjo pobil morilca, povedal je, da je bila policija za časa Carnotovega bivanja v Lyonu izdala razne varstvene naredbe, toda iste seveda niso mogle zadostiti, ker je predrzni morilec s očitno brezbrinostjo stavil lastno svoje življenje v nevarnost v pričo ogromne množice ljudstva. Caserio je izjavil na presedniškovo vprašanje, da bi bil čokal kje drugod boljše priložnosti, ako se mu umor ne bi bil posrečil v Lyonu (?). Nadalje so izjavili 4 svedoki, da jih je Caserio sunil v stran, ko je skušal pobegniti po umoru. Morilec je izjavil na to, da mu je jako žal, da je ostavil bodalo v Carnotovih praih, kajti drugače bi si bil še napravil pot s bodalom v roki (?). Potem je bil zaslišan policijski nadzornik Elizeja, Dubois, koji je tudi izjavil, da je Caserio napadel Carnota uprav bliskoma, in da torej nikakor ni bilo mogoče zaprečiti ga. Konečno so še 4 zdravniški opisali smrtno rano Carnotovo, potem so bili zaslišani nožar Vaux in Cetta, ki je bil prodal bodalo Caseriju, dva peka, pri kojih je bil Caserio v službi in še koja druga priča. — Vojaku Leblancu, koji je pripovedoval o obiskih anarhistov v bolnišnici v Cettu, kamor so hodili razpravljati s bolnim Caserijem, rekel je obtoženeo jednostavno, da je lažnik. Na to je spregovoril javni tožitelj. Ko je isti razvijal teorije in hudodelstva anarhistov, se je Caserio porogljivo smehljaj. Ko pa je generalni prokurator omenil, da je Caserijeva mati oboleta valed hudodelstva nje sina, ajokal se je morilec. Branitelj Dubreuil, kojega je odredilo sodišče službeno, je v uvodu svojega govora naglašal, da nima ničesar reči v obrano zatočenčeva, kajti isti sam mu je prepovedal braniti ga. Potem pa je skušal sijajnimi argumenti dokazati, da Caserio ne more biti odgovoren za svoj zločin, ker je podedoval po svojem očetu bolezen na duhu. Caserio je pri tem porogljivo mignil s ramo. Opoludne je predsednik dovolil zatočenou, da prečita svojo „obrambo“, koja pa ni bila drugo, nego iz-

